

תקנות הביטוח הלאומי (שיקום מקצועי), התשט"ז-1956¹

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 88 ו-400 לחוק הביטוח הלאומי² [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, אני מתקינה תקנות אלה:

1. הגדרות

בתקנות אלה -

"רופא מוסמך", "נפגע" - כמשמעותו בתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956.

2. מינוי פקידי שיקום³

מינהלת המוסד תמנה, מבין עובדי המוסד שהוסמכו לפי סעיף 298 לחוק, פקידי שיקום מקצועי (להלן - פקיד שיקום).

3. מידת השיקום המקצועי ואופן נתינתו

(א)⁴ שיקום מקצועי יינתן בדרך הכשרה מקצועית או בדרך אחרת במידה שנתמלאו לגבי נפגע תנאים אלה:

(1) דרגת נכותו כתוצאה מפגיעה בעבודה נקבעה ל-10% לפחות או - אם דרגת הנכות טרם נקבעה - עלולה דרגת הנכות, לדעת רופא מוסמך, להגיע ל-10% לפחות;

(2)⁵ עקב הפגיעה בעבודה, אינו מסוגל יותר לעבודתו הקודמת או לעבודה מתאימה אחרת שידע לעשותה ושניתן להעסיק בה את הנפגע או שהוא זקוק להכשרה מקצועית מיוחדת בכדי שיהיה מסוגל לחזור לעבודתו הקודמת;

(3) הוא יהיה, לדעת פקיד השיקום, מתאים לשיקום מקצועי.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) (1) רשאי המוסד ליתן שיקום מקצועי - אף אם דרגת הנכות היא פחות מ-10% אם רופא מוסמך אישר כי המשך עבודתו של הנפגע בעבודתו הקודמת עלול לסכן במיוחד את מצב בריאותו או את הבטיחות במקום עבודתו.

¹ פורסמו בק"ת 613 מיום ה' בתמוז תשט"ז (14.6.56), עמ' 890;

² בק"ת 7870, התשע"ח, עמ' 90, ת"ת 1.10.17 תוקנו הסעיפים בפתיח לתקנות כך שיתאימו לנוסח המשולב המעודכן.

³ ת' 2 - בק"ת 7870, התשע"ח, עמ' 90, ת"ת 1.10.17 שונתה ההתייחסות מסעיף 95 (בנוסח הישן) לסעיף 298 (בנוסח החדש).

⁴ ת' 3 (א) - בק"ת 2982, תשל"ג, עמ' 947, ת"ת 15.3.73, אחרי המילים "הכשרה מקצועית" בא "או בדרך אחרת".

⁵ ת' 3 (א) (2) - בק"ת 2982, תשל"ג, עמ' 947, ת"ת 15.3.73, אחרי המילים "שידע לעשותה" בא "ושניתן להעסיק בה את הנפגע".

4. תביעה לשיקום מקצועי⁶

תביעה לשיקום מקצועי תוגש לפי טופס שאפשר להשיגו בכל אחד מסניפי המוסד ותוך שנה מהתאריך בו נקבעה לראשונה דרגת נכותו של הנפגע שאינה לזמן מוגבל ושאונה דרגת נכות זמנית. המשיך הנפגע לאחר שנקבעה דרגת נכותו כאמור בעבודתו או בעבודה אחרת, או שקיימות, לדעת המוסד, נסיבות מיוחדות לאיחור בהגשת התביעה לשיקום מקצועי, רשאי המוסד ליתן לו שיקום מקצועי אף אם הוגשה התביעה אחרי התאריך כאמור.

5. חובות הנפגע

נפגע חייב להתייצב בפני פקיד השיקום במקום ובמועד שנקבעו על ידיו לשם מתן הדרכה לנפגע בבחירת מקצוע בקשר לשיקומו ולשם ביצוע בדיקות ומבחנים אחרים, וכן חייב הנפגע להמציא מסמכים ותעודות שפקיד הרישום ידרוש להוכחת התנאים לפי תקנה 3 ולקביעת דרכי השיקום, ובלבד שהנפגע לא יחוייב בכל תשלום בקשר לכך.

6. הכנת תוכנית השיקום

מצא פקיד השיקום כי נתמלאו התנאים לפי תקנה 3, יכין, תוך התייעצות בנפגע, את התכנית לפיה יינתן לו השיקום המקצועי (להלן - תכנית השיקום).

7. שינוי התכנית

נוכח פקיד השיקום כי ההתקדמות בשיקומו המקצועי של הנפגע אינה מניחה את הדעת מפאת אי-התאמתו או אי-יכולתו או מפאת אי-התאמת המקום בו ניתן השיקום, רשאי הוא לשנות את התכנית, לקבוע תכנית חדשה או להפסיק את השיקום.

8. הוראות לפקיד שיקום⁷

פקיד שיקום יפעל בהתאם להוראות המוסד שניתנו לפי סעיף 88 לחוק ופורסמו בירחון העבודה והביטוח הלאומי.

9. תשלומים לנפגע

(א)⁸ לנפגע שניתן לו שיקום מקצועי ישולמו -

⁶ ת' 4 - בתקנה המקורית:

"תביעה לשיקום מקצועי תוגש לפי טופס שאפשר להשיגו בכל אחד מסניפי המוסד ותוך שנה מהתאריך בו נקבעה לראשונה דרגת נכותו של הנפגע או תוך ששה חודשים מתאריך פרסום תקנות אלה ברשומות - הכל לפי התאריך המאוחר יותר. המשיך הנפגע בעבודתו לאחר שנקבע דרגת הנכות, רשאי המוסד ליתן לו שיקום מקצועי אף אם הוגשה התביעה תוך שלוש שנים מהתאריך כאמור."

בק"ת 899 מיום ח' בניסן תשי"ט (16.4.59), עמ' 1250, הוחלפו המילים האחרונות בתקנה, במילים "אחר התאריך כאמור."

בק"ת 2098, תשכ"ז, עמ' 3164, ת"ת 31.8.67, הוחלף לנוסח דלעיל.

⁷ ת' 8 - בק"ת 7870, התשע"ח, עמ' 90, ת"ת 1.10.17. שונתה ההתייחסות מסעיף 18 (בנוסח הישן) לסעיף 88 (בנוסח החדש).

⁸ ת' 9 (א) - התקנה המקורית קבעה:

"(א) לנפגע שניתן לו שיקום מקצועי ישולמו סכומים אלה:

(1) הפרש שבין קיצבת הנכות המשתלמת לו ובין קיצבת הנכות שהיתה משתלמת אילו דרגת נכותו היתה 100%;

אם אין משתלמת קיצבת נכות, ישולם הפרש שבין הכנסתו ממשלח ידו ובין קיצבת נכות שהיתה משתלמת אילו דרגת נכותו היתה 100%;

- (1) הוצאות כלכלה, לינה ונסיעה שנגרמו לו בקשר לשיקום במקצוע בשיעור ובאופן שנקבעו בתקנות 43 ו-44 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956 ;
- (2) ⁹ ההפרש שבין קיצבת הנכות המשתלמת לו ובין קיצבת הנכות שהיתה משתלמת לו אילו דרגת נכותו היתה 100% אם הוא מועסק בהכשרתו המקצועית לשיקום לא פחות מ-16 שעות לשבוע ; אם אין משתלמת לו קיצבת נכות ונתמלאו התנאים כאמור - ישולם לו סכום השווה לקיצבה שהיתה משתלמת לו אילו דרגת נכותו היתה 100% (להלן - דמי שיקום).
- ישנה לנפגע הכנסה ממשלח-ידו בתקופת מתן השיקום המקצועי, רשאי פקיד השיקום, בשים לב למצבו הסוציאלי, להפחית דמי השיקום, במלואם או במקצתם, ובלבד שההפחתה לא תעלה על ההכנסה כאמור ;
- (3) לא נתמלאו התנאים כאמור בפיסקה (2) והנפגע עובד בעת מתן השיקום המקצועי גם כעובד שכיר ונגרע משכרו עקב העדרו מהעבודה לרגל השיקום - ישולם לו סכום השווה רק לאותו חלק מהשכר שנגרע כאמור ובלבד שהסכום ששולם לא יעלה על דמי-שיקום.
- (ב)¹⁰ ניתן השיקום המקצועי במקום בו ניתנים איכסון וכלכלה, יופחת תשלום דמי השיקום -
- (1) אם אין לנפגע, בעת מתן דמי השיקום, תלויים כמשמעותם בסעיף 22(ב) לחוק - ב-50% ;
- (2) אם יש לנפגע, בעת מתן דמי השיקום, תלוי אחד בלבד כאמור - ב-25%.

10. שלילת תשלומים¹¹

המוסד רשאי להפחית, להשהות או לשלול תשלום לפי תקנה 9(א)2 אם הנפגע נעדר ללא הצדקה מהמקום בו ניתנת לו הכשרה מקצועית לשיקומו או שהוא, לדעת פקיד השיקום, מתרשל בהכשרתו המקצועית והוא ממשיך להתרשל לאחר שפקיד השיקום התרה בו בכתב.

- (2) הוצאות נסיעה, כלכלה ולינה שנגרמו לו בקשר לשיקום במקצועו בשיעור ובאופן שנקבעו בתקנה 43 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956.
- בק"ת 899, תשי"ט, עמ' 1250, ת"ת 16.4.59, הוחלפה התקנה לנוסח כדלקמן :
 "(א) לנפגע שניתן לו שיקום מקצועי ישולם -
- (1) ההפרש שבין קיצבת הנכות המשתלמת לו ובין קיצבת הנכות שהיתה משתלמת לו אילו דרגת נכותו היתה 100% ; אם אין משתלמת קיצבת נכות ישולם לו סכום השווה לקיצבה שהיתה משתלמת לו אילו דרגת נכותו היתה 100% (להלן - דמי שיקום).
- ישנה לנפגע הכנסה ממשלח ידו בתקופת מתן השיקום המקצועי, רשאי פקיד השיקום, בשים לב למצבו הסוציאלי של המשתקם, להפחית דמי השיקום, במלואם או במקצתם, ובלבד שההפחתה לא תעלה על ההכנסה כאמור ;
- (2) הוצאות כלכלה, לינה ונסיעה שנגרמו לו בקשר לשיקום במקצועו בשיעור ובאופן שנקבעו בתקנות 43 ו-44 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956.
- בק"ת 1192, תשכ"א, עמ' 2656, ת"ת 24.8.61, הוחלף לנוסח דלעיל.
- ⁹ תי 9(א)2 - בק"ת 7870, התשע"ח, עמ' 90, ת"ת 1.10.17 הוחלפו המילים "20 שעות" בנוסח הנ"ל : "16 שעות", ונמחקו מהסיפא של הסעיף המילים : "או אם לדעת לשכת העבודה של שירות התעסוקה, עקב שיקומו הוא אינו ניתן לסידור בעבודה לתקופת היותו בהכשרה מקצועית".
- ¹⁰ תי 9(ב) - התקנה המקורית קבעה :
- "(ב) ניתן השיקום המקצועי במקום בו ניתנים אכסון וכלכלה ואין לנפגע כאמור תלויים כמשמעותם בסעיף 22(ב) לחוק, יופחת התשלום ב-50%."
- בק"ת 899, תשי"ט, עמ' 1250, ת"ת 16.4.59, הוחלפה התקנה לנוסח כדלקמן :
- "(ב) ניתן השיקום המקצועי במקום בו ניתנים אכסון וכלכלה ואין לנפגע אלא תלוי אחד כמשמעותו בסעיף 22(ב) לחוק, יופחת תשלום דמי השיקום ב-25% ; ואם אין לנפגע כאמור תלויים - יופחת תשלום דמי השיקום ב-50%."
- בק"ת 2173, תשכ"ח, עמ' 699, ת.ת. 19.1.68, הוחלפה התקנה לנוסח דלעיל.
- ¹¹ תי 10 - בק"ת 1292 מיום א' בניסן תשכ"ב (5.4.62), עמ' 1671 הוחלפו המילים "לפי תקנה 9(א)1" שבתקנה המקורית, במילים "לפי תקנה 9(א)2".

11. השם¹²

(בוטל)

¹² . בקי"ת 7870, התשע"ח, עמ' 90, ת"ת 1.10.17 בוטלה תקנה 11 שנקבה בשמן של התקנות.